

Aan Sectoroverleg Defensie,
 werkgroep PA d.d. 21 januari 2014
Datum 10 januari 2014

Onderwerp: Aow overbrugging; financiële gevolgen versleepvariant

Inleiding

In hoofdstuk 17 van het pensioenreglement is per 1 juli 2013 opgenomen dat bij de vaststelling van het ouderdomspensioen voor de aow-leeftijd, een deel van het ouderdomspensioen kan worden ingezet om het gemis aan aow te overbruggen. Deze constructie wordt ook de aow-overbrugging genoemd. Deze bepaling wordt bij deelnemers automatisch (default) toegepast. Bij gewezen deelnemers (slapers) wordt deze constructie alleen toegepast indien hiertoe een verzoek wordt ingediend (omgekeerde situatie).

Vanuit CCOOP (geagendeerde brief aan het SOD-PA kenmerk CCOOP/13.0051 en SOD-PA Kenmerk PA/13.00681) is de vraag gesteld of de procedure rondom de aow-overbrugging aangepast kan worden (niet automatisch toepassen). Dit in het bijzonder vanwege de "financiële gevolgen" voor de deelnemer indien de aow-overbrugging wordt toegepast. Concreet gaat het hierbij enerzijds om de "prijs" die wordt betaald voor de aow-overbrugging en anderzijds om het netto-effect van de overbrugging (dekt het de lading).

In deze notitie gaan wij nader in op de systematiek (berekening) van de aow-overbrugging en de mogelijkheden voor het aanpassen van de procedure van de aow-overbrugging.

Aan partijen wordt voorgesteld om, alvorens een uitspraak wordt gedaan over het al dan niet aanpassen van de procedure inzake de aow-overbrugging, eerst meer inzicht te krijgen in c.q. de betreffende casus zoals genoemd in de brief te (laten) verifiëren.

Kernpunten

- Het opvullen van het aow-gat is per 1 juli 2013 mogelijk voor militairen doordat de aow-overbrugging (constructie) is opgenomen in hoofdstuk 17 van het pensioenreglement.
- De aow-overbrugging wordt actuariael neutraal vastgesteld op basis van de factoren zoals opgenomen in het pensioenreglement. De betreffende factoren worden zowel toegepast voor de militairen als de burgers (FPU en AKP). De betreffende factor is onder andere afhankelijk van de persoonlijke aow-leeftijd en ingangsdatum van het pensioen.
- Indien besloten wordt dat de procedure voor het toekennen van de aow-overbrugging dient te worden gewijzigd is dit op zijn vroegst mogelijk per **juli 2014**, het betreft dan de deelnemers die vanaf januari 2015 65 jaar worden c.q. met pensioen gaan. In dat geval wijkt de procedure inzake de aow-overbrugging af van de procedure zoals deze is ingeregeld voor de burgers (middelloonregeling).
- Alvorens partijen een besluit nemen over het al dan niet aanpassen van de procedure inzake de aow-overbrugging, stellen wij voor dat eerst meer inzicht wordt verkregen m.b.t. het voorbeeld zoals genoemd in de brief. Door het ontbreken van nadere gegevens kan het voorbeeld thans niet goed worden beoordeeld.

Georganiseerd overleg sector Defensie (SOD)	
verzonden	16-01-2014
briefnummer	RA/14.00043
zaaknummer	ZD.'722Ø
status	<input checked="" type="checkbox"/> Behandel <input type="checkbox"/> Informatie
	Pieptermijn

Toelichting

Voor de (gewezen) militair ging het ouderdomspensioen (65 jaar) in 2013 precies één maand eerder in dan de aow-uitkering (of twee maanden voor diegene geboren in de maand december en vanaf 2014). Dit betekent dat de militair geconfronteerd wordt met een aow-hiaat. De situatie van de militairen was enigszins vergelijkbaar met de situatie voor de FPU'ers in de middelloonregeling¹. In de Pensioenkamer d.d. 14 februari 2013 is, in navolging van het besluit voor de burgers (middelloonregeling ABP Keuzepensioen, hierna AKP'ers), besloten om een aow-overbrugging mogelijk te maken voor FPU'ers per 1 juli 2013. Met deze constructie wordt bedoeld dat de deelnemer een deel van het ouderdomspensioen vanaf de 65-jarige leeftijd c.q. pensioenleeftijd kan inzetten ter overbrugging van het gemis aan aow tot de nieuwe aow-ingangsdatum. In navolging hiervan is door het SOD-PA besloten om deze constructie eveneens mogelijk te maken voor de militairen. Dit betekent dat in de pensioenopgave (die de deelnemer circa zes maanden voor pensionering ontvangt) in het pensioenbedrag al rekening is gehouden met het toepassen van een aow-overbrugging. De procedure inzake de aow-overbrugging voor militairen is op eenzelfde wijze ingeregeld als de procedure voor FPU'ers (ouderdomspensioen) en voor AKP'ers. Naar aanleiding van de besluitvorming is aan artikel 17.6.3 een nieuwe achtste lid toegevoegd: *“Bij de vaststelling van het ouderdomspensioen vóór de aow-leeftijd kan een deel van het ouderdomspensioen worden ingezet om het gemis aan aow te compenseren.”*

Berekening aow-overbrugging

De berekening c.q. vaststelling van de aow-overbrugging zal aan de hand van een voorbeeld worden geïllustreerd.

Door de verschuiving van de aow-leeftijd kan overbrugging aan de orde zijn. Ter overbrugging zal het ouderdomspensioen worden “gekanteld” (constructie hoog-laag; de uitkering voor kantelmoment is hoger dan de uitkering na het kantelmoment) waardoor het maandelijkse ouderdomspensioen tot ingangsdatum aow wordt verhoogd met een bedrag ter hoogte van het aow-bedrag (gehuwd dan wel ongehuwd)². Deze verhoging tot de aow-leeftijd resulteert in een verlaging van het ouderdomspensioen vanaf de aow-leeftijd. De aow-overbruggingsperiode is afhankelijk van het geboortecohort en bedraagt voor de voormalige militair nul, één of meerdere volle maanden.

Fictief voorbeeld:

Geboorte datum: 18-12-1948
 Leeftijd ingang aow: 65 jaar en 2 maanden
 Datum ingang aow: 18-02-2014
 Actuariële factor: 1,012
 Aow bedrag gehuwd: € 9.258,84
 Ouderdomspensioen: € 20.000,00
 Burgerlijke staat op uittreedmoment: gehuwd

Het ouderdomspensioen wordt voor de periode voor kantelmoment verhoogd met een bedrag ter compensatie van het gemis aan aow-bedrag. Het aow-bedrag dient actuariel te worden verlaagd teneinde een gelijkblijvende uitkering voor respectievelijk na kantelmoment (inclusief de feitelijke aow) te bereiken. De aow-overbrugging wordt naar het ingangsmoment berekend c.q. gebracht (peilmoment, 65^{ste} verjaardag) door deze te delen door de van toepassing zijnde actuariële factor.

$€ 20.000,00 + (€ 9.258,84 / 1,012) = \mathbf{€ 29.149}$ (ouderdomspensioen voor kantelen) / p.m $\mathbf{€ 2.429}$

¹ Voor een deelnemer met recht op FPU geldt dat de FPU-uitkering en het ouderdomspensioen (65.1 jaar) op elkaar blijven aansluiten, maar dat de ingang van het ouderdomspensioen en de beëindiging van de FPU voor het moment dat de AOW ingaat liggen.

² Het ouderdomspensioen (OP) wordt niet gekanteld als blijkt dat de OP-aanspraak te gering is om het kantelen mogelijk te maken (OP na kantelmoment kan niet negatief worden). Als het pensioen niet hoog genoeg is om de AOW te kunnen compenseren, vindt er dus standaard geen hoog - laag constructie plaats.

Dit betreft het ouderdomspensioen dat ontvangen wordt in de periode voordat de AOW ingaat (i.c. 2 maanden)

€ 20.000,00 -/- (€ 9.258,84 -/- (€ 9.258,84 / 1,012)) = **€ 19.890 (ouderdomspensioen na kantelen) / p.m € 1.658 Dit betreft het ouderdomspensioen dat ontvangen wordt in de periode vanaf dat de AOW ingaat (i.c. levenslang)**

Het verschil is het aow bedrag van € 9.258,84.

Door gebruik te maken van de aow-overbrugging is het ouderdomspensioen in dit voorbeeld, levenslang € 110 lager (op jaarbasis/ bruto) / p.m. € 9.

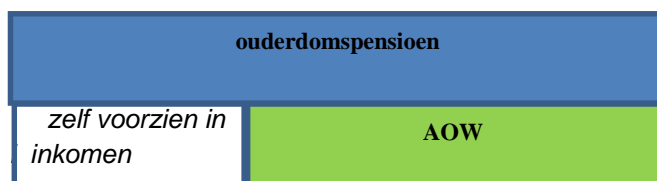
Gevoelsmatig kan bovenstaand fictief voorbeeld als volgt worden toegelicht. Stel de resterende levensverwachting voor een 65-jarige is gelijk aan 20 jaar. Dit betekent dat er naar verwachting 20 jaar lang een uitkering plaats vindt. Op deze voor een groot deel toekomstige uitkeringen kan nog rendement worden behaald. Hierdoor hoeft bijvoorbeeld voor de laatste uitkering (over 20 jaar) nu minder gereserveerd te worden, waardoor in totaal minder dan 20 jaar x jaarlijkse uitkering gereserveerd hoeft te worden. Dit komt tot uitdrukking in de actuariële inkoopfactor, die voor een 65-jarige dan ook lager is dan 20. De actuariële inkoopfactor voor een 65-jarige deelnemer is gelijk aan circa 14. Deze uitkeringen worden ingezet om een tijdelijke uitkering te verkrijgen met een duur van 2 maanden. Met andere woorden 14 jaar x € 110 is ongeveer gelijk aan 2 maanden x € 772 (maandelijkse AOW). De actuariële factor van circa 14 voor een 65-jarige is afhankelijk van de levensverwachting en de rekenrente voor de premiestelling van ABP, namelijk 3,25%. In de actuariële factor wordt de levensverwachting verdisconteerd met de rekenrente waardoor de factor lager is dan de levensverwachting van een 65-jarige.

Tabel met vervroegingsfactoren en de effecten op maandbasis in euro's:

	Vervroegingsfactor	OP voor kantelen	OP na kantelen	Vershil in levenslang OP
1 maand	1,006	€ 2.434	€ 1.662	€ 5
2 maanden	1,012	€ 2.429	€ 1.658	€ 9
3 maanden	1,018	€ 2.425	€ 1.653	€ 14
4 maanden	1,024	€ 2.420	€ 1.649	€ 18

Grafische weergave:

1. Situatie zonder aow-overbrugging
2. Situatie met aow-overbrugging



↑ ↓ 65^{ste} verjaardag ↑ ↓ 65 + 2 maanden



↑ ↓ 65^{ste} verjaardag ↑ ↓ 65 + 2 maanden

In verband met het ontbreken van nadere gegevens over de casus in de brief³ kan alleen in algemene zin als volgt worden gereageerd op het betreffende voorbeeld:

- In het voorbeeld is sprake van een aow-overbrugging van twee maanden.
- De bedragen (zoals door ABP berekend) van de aow-overbrugging zouden op maandbasis gelijk moeten zijn. Echter in de eerste en laatste maand is er bijna altijd sprake van een gebroken maand, tenzij de begunstigde de 1^e van de maand is geboren. In de eerste en laatste maand wordt dus een ander bedrag uitgekeerd dan de tussenliggende maand(en)⁴.
- Voor de netto uitkering is het van belang dat tot het moment van de aow-leeftijd het "hoge belastingtarief" geldt en daarna het "lagere belastingtarief" van toepassing is. Door ABP wordt vóór het bereiken van de aow-leeftijd op het ABP-pensioen de heffingskorting toegepast, na de aow-leeftijd wordt op het ABP-pensioen geen heffingskorting toegepast. Dit aangezien vanaf dat moment de heffingskorting wordt toegepast op de aow (door de SVB).
- Het betreffende voorbeeld lijkt af te wijken van de (standaard) berekeningssystematiek en schetst daarom wellicht geen correct beeld. Het betreffende voorbeeld hebben we niet kunnen verifiëren. In de bijlage is een voorbeeld opgenomen van een bruto/netto pensioenberekening met wel of geen aow-overbrugging.

Aanpassen procedure aow-overbrugging

Zoals eerder in de notitie al is aangegeven, stellen wij voor dat, alvorens het overleg een besluit neemt over het al dan niet aanpassen van de procedure inzake de aow-overbrugging, er eerst meer inzicht wordt verkregen m.b.t. het voorbeeld zoals genoemd in de brief.

Daarop vooruitlopend willen wij er thans al op wijzen dat het aanpassen van de procedure inzake de aow-overbrugging voor militairen een aanpassing van de rekenmachine (systemen)⁵ inhoudt. Deze aanpassing zou, mits dit past binnen de prioritering, in juli 2014 kunnen worden verwerkt in de administratie. Dit houdt in dat (op zijn vroegst) vanaf juli 2014 de eerste pensioenopgave kunnen worden verstrekt waarin niet standaard c.q. automatisch de aow-overbrugging is opgenomen in het pensioenbedrag. Deze pensioenopgaven zijn bestemd voor deelnemers die vanaf januari 2015 (6 maanden vooraf informeren en het pensioenbedrag "klaarzetten" in de systemen) met pensioen gaan c.q. 65 jaar worden.

Vanaf dat moment (op zijn vroegst juli 2014) zouden ook herstelacties kunnen plaatsvinden voor diegene die vanaf dat moment met pensioen gaan c.q. 65 jaar worden. In dat geval dient de betreffende groep nogmaals te worden aangeschreven met informatie over de nieuwe procedure. Wij raden dit echter niet aan aangezien dit verwarrend kan zijn voor de betreffende deelnemers en de deelnemers wellicht opnieuw actie moeten ondernemen om een keuze door te geven. Daarnaast merken wij op dat bij het wijzigen van de procedure voor de militairen sprake zou zijn van het afwijken van de procedures die gelden voor (vergelijkbare) groepen deelnemers (AKP'ers en FPU'ers).

³ Ondanks onze verzoeken daartoe hebben wij geen nadere informatie ontvangen over (het rekenvoorbeeld in) de betreffende casus.

⁴ stel iemand is geboren op 18 december. In december 2013 ontvangt men dan een deel van de maand een uitkering c.q. overbrugging, in januari 2014 een volledige maand en in februari weer een deel aangezien vanaf dat moment sprake is van 65 jaar + 2 maanden en de aow + het "nieuw vastgestelde ouderdomspensioen ingaat.

⁵ Deze systeemaanpassingen brengen extra kosten met zich mee.

Bijlage Voorbeeld weergave bruto-netto traject

Gegevens	Per maand	Per jaar
AOW	€ 722	
AOW (inc vakantietoeslag)	€ 772	€ 9.259
ABP pensioen	€ 798	€ 9.578
ABP pensioen voor kantelen	€ 1.565	€ 18.782
ABP pensioen na kantelen	€ 794	€ 9.523
Controle verschil voor/na kantelen	€ 772	

Voorbeeld: 1 maand aow-overbrugging bij deelnemer geboren op de 1^{ste} dag van de maand.

	Geen AOW-overbrugging			Wel AOW- overbrugging		
	SVB	ABP	Totaal	SVB	ABP	Totaal
Tot aan AOW-leeftijd						
Bruto	nvt	798	798	nvt	1.565	1.565
Loonheffing (2013)	nvt	128	128	nvt	411	411
Zvw bijdrage (2013)	nvt	45	45	nvt	88	88
netto	nvt	625	625	nvt	1.066	1.066
Vanaf AOW-leeftijd						
Bruto	722	798	1.520	722	794	1.516
Loonheffing (2013)	0	152	152	0	151	151
Zvw bijdrage (2013)	41	45	86	41	45	86
netto	681	601	1.282	681	597	1.278

De aow-overbrugging wordt berekend op basis van een jaarbedrag. Hierbij wordt uitgegaan van de aow-uitkering inclusief vakantiegeld. Dit om de overbrugging, op jaarbasis, te spiegelen aan het te ontvangen aow-jaarbedrag.

In het voorbeeld inzake de maandelijkse betaling en de bruto/netto berekening is uitgegaan van de aow-uitkering exclusief het vakantiegeld. Dit aangezien in bijvoorbeeld december en januari geen sprake is van een aow-uitkering inclusief vakantiegeld.